

**Wegwijs in
Railgoederenvervoer**

Gerrit Nieuwenhuis

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Over de auteur	4
Inhoudsopgave	5
Inleiding	9
1. Historische ontwikkeling van het railgoederenvervoer in Nederland	11
1.1 Ontstaan spoorwegen 1839 - 1860	11
1.2 Groei spoorwegen en industrialisatie 1860 – 1920	14
1.3 Moeilijke jaren: opkomst concurrentie 1920 – 1940	15
1.4 Wederopbouw en snelle economische ontwikkeling Europa 1945 – 1970	17
1.5 Afbouw railgoederenvervoer 1970 – 1990	19
1.6 Nieuw elan en vrije markt 1990 – heden	22
2. Actoren op de markt van het railgoederenvervoer	25
2.1 Marktbeschrijving	25
2.2 Marktpartijen vraagzijde	25
2.3 Marktpartijen aanbodzijde	27
2.3.1 Personeel	28
2.3.2 Tractiemiddelen	28
2.3.3 Wagens	28
2.3.4 Infrastructuurcapaciteit	29
2.4 Financiering productiemiddelen	29
3. Vraag naar goederenvervoer	31
3.1 Algemene kenmerken	31
3.2 Positie railgoederenvervoer Nederlandse markt	33
3.3 Keuze transportmodaliteit	33
3.4 Welke goederen gaan vooral per spoor?	35
4. Aanbod van spoorwegdiensten	37
4.1 Gereguleerde en liberale markten	37
4.2 Karakteristieken vervoersmarkt	38
4.3 Aanbieders railvervoer	39
4.4 Concurrentie	41

4.5	Internationalisering	47
4.5.1	Commercieel en operationeel internationaal	48
4.5.2	Aanpassing infrastructuur	49
4.5.3	Internationalisering markt productiemiddelen	49
4.6	Spoorwegmarkt eerste decennium 21e eeuw	49
4.7	Liberalisering Europa en Amerika	51
5.	Rol van de overheid	53
5.1	Marktinvoled overheid	53
5.2	Nederlandse spoorwegpolitiek	54
5.3	Europees beleid	55
5.4	Europese corridors	60
5.5	Nederlands beleid	60
6.	Het product	65
6.1	Stukgoedvervoer	65
6.2	Wagenladingvervoer	65
6.3	Treinladingvervoer	66
6.4	Mogelijke locaties voor het laden van wagens	67
7.	Intermodaal vervoer	71
7.1	Omschrijving intermodaal vervoer	71
7.2	De markt	72
7.3	Maritiem intermodaal vervoer	73
7.4	Continentaal intermodaal vervoer	74
7.5	De intermodale keten	76
7.6	De verhouding spoorwegen - operator	77
7.7	Overslagtechnieken	79
7.8	Innovatie	81
8.	Productiemiddelen	83
8.1	Infrastructuurcapaciteit	83
8.2	Personeel	84
8.3	Tractie	85
8.4	Goederenwagons	86
9.	Kosten van het railgoederenvervoer	89
9.1	Structuur van de kostprijs	89
9.2	Streven naar efficiency	90

10. Het economisch belang van het railgoederenvervoer	93
10.1 De benadering van het begrip economisch belang	93
10.2 Het belang voor de verladers	93
10.3 Het belang voor de vervoerders	94
10.4 Het belang voor de overheid	94
10.5 Het belang voor overige actoren	95
10.6 Het belang voor de leefomgeving	95
10.7 Vergroten van het economisch belang	96
11. Toekomst van het railgoederenvervoer	97
Literatuur	99
Begrippenlijst	101

Wegwijs in Railgoederenvervoer

In de afgelopen twee decennia voltrokken zich belangrijke veranderingen in de markt van het railgoederenvervoer. Dit werd door wetgeving van de Europese Unie ingegeven, die als doelstelling had de rol van de nationale overheden terug te dringen door meer marktwerking in deze spoorwegmarkt te realiseren.

De vele veranderingen riepen een behoefte op om inzicht te krijgen in de structuur, de werking en de ontwikkelingen in de markt van het railgoederenvervoer. In dit boek wordt ingegaan op de organisatie van de markt, de operationele aspecten in het railgoederenvervoer en de belangrijkste recente ontwikkelingen. Kortom, een onmisbaar inzicht in de Europese en Nederlandse wereld van railgoederenvervoer.

Dit boek is de weerslag van het materiaal dat de auteur gebruikt heeft voor verschillende cursussen en inleidingen rond dit thema. Dat maakt het boek ook zeer geschikt als lesmateriaal voor opleidingen, cursussen en zelfstudie.

De auteur

Gerrit Nieuwenhuis studeerde ruimtelijke economie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. Van 1984 tot en met 2001 werkte hij bij NS, hoofdzakelijk in het goederenvervoer. Sinds 2001 is hij werkzaam als freelance consultant op het gebied van het railgoederenvervoer en het intermodaal vervoer. Hij was betrokken bij praktische projecten, zoals marktverkenningen voor nieuwe spoorwegmaatschappijen en bij vraagstukken van wetenschappelijke aard. Momenteel is hij werkzaam als docent logistiek aan de Hogeschool Rotterdam.